

De verdwenen Vermeer

Van dezelfde auteur
AFRIKA SYNDROOM
SANCTA EROTICA
MARIA MAGDALENA
DE MOORD OP MARIA MAGDALENA
SCHEDEL
WRAAKHONDEN EN MOEDERBEELDEN
ADRIAEN BROUWER

‘De verdwenen Vermeer’© Guido-Jules Kindt, Zottegem 2018
Uitgave: Brave New Books – Info: guido.kindt@telenet.be
ISBN 97 8940 217 781 7

Guido-Jules Kindt

DE VERDWENEN
VERMEER

Dit is geen thriller en geen kookboek maar een
immoreel verhaal à la Arsène Lupin

'All art is immoral. Emotion is the aim of art, and emotion is the aim of life'. (Oscar Wilde)

Dit boek gaat over een immorele benadering van kunst en het verlangen om bewondering te verspreiden. De kunstenaars die hier worden genoemd, verdienen meer emotie en waardering. Met internet als zoekmachine worden ze een bron van kunstgenot. (G.-J. K.)

Opgedragen aan Erina, die open staat voor elke vorm van artistieke verwondering.

Hans Memling - 'Madonna'

1 – Een schuilplaats voor Theo

Het is zijn intieme illusie dat hij definitief kan verdwijnen in tijdloosheid. Zijn bestaan woekert voort in vergeten herinneringen. Maar het leven is een langzame verdwijning. Zo hoort het.

Aan de smalle landweg buiten de dorpskern: een duister half vervallen huis, verborgen achter een verwilderde tuin, overwoekerd door vlinderstruiken, rododendrons, azalea's, forsythia's en liguster. Enkele berken en elzen rondom geven het donkere gebouw iets spookachtigs: een sprookjeshuis ontworpen door een sombere Anton Pieck, of eerder nog Gustave Doré. Velen zouden het sinister noemen.

Zeldzame wandelaars die voorbijkomen en de woning niet eens opmerken, kan hij ongestoord in de gaten houden. De ideale schuilplaats voor hem en zijn objecten. Onvindbaar, denkt hij.

Toch weet hij dat ze hem zoeken. Twee decennia al. Speurneuzen van Interpol; niets ontziende premiejagers, gewetenloze kunstverzamelaars. Er is veel geld mee gemoeid.

'Ik wil geen geld. Alleen mensen die hun rekeningen betalen willen geld, en ik betaal de mijne nooit' zei Oscar Wilde. Hij is dan ook in duistere armoë gestorven in een Parijs' derderangshotelletje.

In de verste uithoek van de woonkamer, half verborgen achter de zware donkere eikenhouten Spaanse kast, staat

een smal Ikea-pakket van tachtig op zeventig centimeter.

Een salontafel?

Vanuit zijn sleetse donkerbruine lederen zetel zit hij ernaar te kijken. Stilaan begint hij zich zorgen te maken. De potentiële koper zal het uitstel van levering niet eeuwig dulden. Na zoveel jaren heeft hij een afnemer gevonden. Zelfs twee, en dat wordt moeilijk.

*

Vijfentwintig jaar geleden werd *Musicerend Trio* van Johannes Vermeer gestolen uit het Isabella Stewart Gardner Museum in Boston. Daar droeg het de titel *The Concert*. Het doek, daterend uit 1665, is nooit teruggevonden.

Twee mannen vermomd als politieagent zijn op een zaterdagavond zonder probleem het museum binnengelaten na sluitingsuur. Onder het voorwendsel dat er iets aan de hand was in het gebouw. Ze overmeesterden de bewakers en bonden ze vast. Ze schonken niet de geringste aandacht aan het alarmsysteem, waarvan ze wisten dat het toch niet in verbinding stond met het politiebureau.

De twee dieven bleven twee uur lang in het museum. Ze zochten de stukken uit die ze wilden meenemen. De schilderijen werden uit de lijsten gehaald.

Het duo verdween spoorloos met twaalf kunstwerken: een zeldzame marine van Rembrandt, een Manet, een paar werken van Degas, nog enkele triviale schilderijen,

een bronzen Chinese beker van 3000 jaar oud, en *Musicerend Trio* van Vermeer. De waarde van dit schilderij werd toen geraamd op 70 miljoen dollar. Tegenwoordig is het zeker het tienvoudige waard.

Al vele jaren lang wordt vijf miljoen dollar uitgelooft voor een tip om het onbetaalbare kunstwerk terug te vinden. Het staat op de rode lijst van ICOM¹. Een Vermeer behoort tot de zeldzaamste en gevaarlijkste schilderijen om te stelen. Hiervoor wordt vermoord.

De 17de-eeuwse kunstenaar en kunsthandelaar Johannes Vermeer uit Delft maakte hooguit vijfendertig werken. Er zijn ook een paar twijfelachtige toeschrijvingen aan hem bekend: *The Lacemaker* en *Girl with a Red Hat*, beide in de National Gallery in Washington. Elke serieuze kunstkenner is natuurlijk ook op de hoogte van de vervalsingen door Han van Meegeren.

*

Naast de dicht aaneengegroeide ligusterhaag hangt scheef een vaalwitte brievenbus. Geen huisnummer, geen naam. Gisteren wandelde hier tweemaal een man met deukhoed voorbij. Een lange slungel van een jaar of zestig met een hangsnor. Even voorbij het toegangspoortje hurkte hij moeizaam en knoopte zijn schoenveter vast. Daarna is hij verder gestapt.

¹ International Council of Museums.

Waarom raakte zijn veter juist hier los? Dat vraagt hij zich af. Argwaan is altijd gewettigd.

De eerste maal stapte de onverzorgde kerel rustig door in de richting van het dorp. Een paar uren later kwam hij voorbij in de andere richting en zijn stappen waren wat onzekerder. Wellicht had hij een paar Ename's naar binnen gegoten in *Canteclae* of *Ysebaert*.

Achterdocht kan zich vertalen in paranoïde voorzichtigheid. Door wie wordt hij in de gaten gehouden? Wie kan hem hier komen bespioneren? Niemand weet dat hij hier woont. Bijna niemand...

Een studiegenoot uit de tijd van hun cursus kunstgeschiedenis in Ter Kameren sprak hem over Zwalm, een discreet dorp zonder bijzondere aantrekkingskracht. Boeren telen er wortelen en maïs... Mensen uit West-Vlaanderen of Brabant maken er in het weekend wandelingen langs de rivier. Vreemd genoeg is Paul na zijn studies een herberg gaan uitbaten in een geklasseerd gebouw niet ver van het station in Wetteren: een artiestencafé dat door alle kunstenaars uit de omgeving gekend is. Hij informeert discreet bij Paul waar rustige huizen staan.

'Zoek even op internet' had Paul hem aangeraden. Tussen Oudenaarde en Sottoghem is het een heel rustige streek.' Hij herinnert zich met moeite wie de kerel was.

Sinds hij hier woont, heeft Paul hem nooit opgezocht; ook niet gevraagd waar hij precies een huis heeft gevonden of waarom hij zich daar wil verbergen. Zo

discreet is Paul, hoewel hij vaag op de hoogte is van zijn... vreemde reputatie. Hij heeft nooit gevist naar enige uitleg. Ook niet nadat hij jaren geleden in Boston bepaalde moeilijkheden had ondervonden.

Is dat een eigenschap die een goede uitbater van een stamcafé moet hebben: discretie? Of kan het hem eigenlijk niet zo veel schelen.

Hij had gelogeed in The Inn at Longwood Medical, vlakbij het Boston Children's Hospital. Op wandelafstand van het Isabella Stewart Gardner Museum. De zondag na de overval wilde hij uitchecken toen de politie de gastenlijst kwam controleren. Zijn functie, Art Historian uit België, was hen opgevallen en er was hem gevraagd waarom hij daar logeerde? Vlakbij het museum... en het kindershospitaal.

Volkomen ontspannen had hij verklaard dat hij zich bezig hield met kunst voor jongeren in Lusaka, Zambia, en het Boston Hospital wilde hij daarbij betrekken. Kunst kan voor jongeren de genezing bevorderen. Zijn rijzig en voornaam voorkomen en zijn adellijke naam had de politie overtuigd van zijn goede bedoelingen.

*

Hij verkiest op zijn eentje naar de *IJzerkotmolen* te gaan, als hij zin heeft in een *Zwalmse Tripel*. Of naar *La Pomme d'Or* in Oudenaarde als hij zwezeriken wil eten. Daar houdt hij van.

Mocht hij vrienden op bezoek krijgen – wat wellicht niet zal gebeuren - dan zou hij hen meenemen naar *Ysebaert* voor een drink. Een sportcafé waar niemand belangstelling heeft voor kunst, laat staan voor een gesprek over kunstgeschiedenis. Hij is ervan overtuigd dat hij daar totaal onbekend is: een aparte snuiter die soms door het dorp kuiert alsof hij op weg is naar een of andere receptie. Alsof hij een afspraak heeft met een minnares uit Frankrijk. Goed gekleed zonder op te vallen. Dat vindt hij best.

De dreiging kan van overal komen.

Wie zou het in zijn hoofd halen om hem hier te komen zoeken? Zijn naam staat in geen enkel naslagwerk. Onder zijn gewone Vlaamse naam haalde hij zijn diploma. Maar op een naamkaartje, dat hij sporadisch uitrekt aan een museumconservator of een persoon die hij wil benaderen voor een deal, staat:

Théodore de Rimbaud, Esq.

Art Historian.

en het nummer van een mobiele telefoon. Hij gebruikt de gsm uitsluitend wanneer hij zelf iemand wil bereiken. Als hij heeft gebeld staat er ‘geheim nummer’ bij de bestemming. Hij weet hoe hij sporen moet wissen. Dat heet ervaring.

Mensen als hij missen de voormalige veiligheid van openbare telefooncellen. In zijn branche moet je oog in oog communiceren. Dat weet hij, en ook al zijn metgezellen... collega's of concurrenten.

*

Soms praat hij met mensen. Op veilige afstand van zijn belabberd schuiloord. Met een bejaarde dame in Sushi Sanaka, Heldenlaan in Sottoghem. Het is er rustig en je kan ongestoord een sushimenu nuttigen. Nooit een overrompeling. Hoe overleven die Japanners daar? Hebben ze ook een verborgen agenda?

Je verdenkt iedereen als je zelf in duistere zaakjes zit.

Hij ziet dat ze zich eenzaam voelt met haar Japanse hapjes. Zonder aanleiding spreekt ze hem aan.

‘Woont u hier in de stad?’

Hij mag niet van zijn stuk worden gebracht. Glimlacht.

‘Ik bezoek de streek. Egmont en zijn periode interesseren mij. De vijftiende eeuw...’

‘Zestiende’ zegt ze. ‘Hij is onthoofd in 1568.’

Met opzet maakt hij de fout... misschien om haar interesses te testen... haar kennis van geschiedenis na te gaan. De snelle reactie verrast hem. Ze lijkt tegen de tachtig...

‘Ik verwar met het Italiaans, daar zeggen ze *il cinquecento*, en dan hebben ze het over de 16de eeuw... 1501 tot 1600.’

Hij biedt haar een Aziatische thee aan. Ze maakt een vage opmerking over het gebrek aan cultuur in de streek. Het lijkt belangrijk voor haar. Met misprijzen vertelt ze dat er ergens in de streek wel een beeldhouwer woont... Succesrijk.

‘Hij heet Jahon, als ik me niet vergis, of Tahon, maar de rommel die hij maakt is onvoorstelbaar... Ik weet dat Jan Hoet wat in hem zag... Maar ja, Hoet heeft wel meer rommel de hemel in geprezen.’

‘Wat interesseert u het meest?... Wat kunst betreft.’

‘De Nabis’.

De keuze verrast hem. Dames van haar voorkomen verkiezen impressionisme. Omwille van de toegankelijkheid. Of de romantici uit de late 19de eeuw... Alfred Stevens of Ingres. De zekerheid van het mooi afgewerkt tafereel.

‘Nogal beperkt... qua periode.’

Laatdunkend kijkt ze hem aan.

‘Beperkt?’

‘In de tijd... ‘

‘Maar niet in hun visie! Veel boeiender dan Renoir en compagnie.’

‘Pissaro en Sisley?’

Met licht misprijzende glimlach trekt ze de schouders op.

‘Mijn man was hartchirurg in Gent. Hij hield ook van de Nabis.’

‘Hield?’

‘Hij is dood. Soms ging hij naar veilingen in Parijs...’

Ze stopt abrupt, kijkt hem aan.

‘Wie bent u eigenlijk?’ Plots achterdochtig.

Hij reikt haar zijn kaartje aan. Ze bekijkt het ernstig en zegt: ‘Zozo... dan weet u wel wie Vuillard en Bonnard zijn.’

Later verlaat ze het restaurant en met de ogen volgt hij haar. Ze loopt naar de middenberm, stapt in een donkerblauwe Mercedes en rijdt weg. Hij noteert de nummerplaat.

Waarom gaat een hartchirurg naar veilingen in Parijs? Dat intrigeert hem... als kunstkenner. Om kunst te kopen of om te weten hoe de markt evolueert?

Ze is onopvallend gekleed in donkerblauwe jurk van goede smaak. Hij ziet veel slecht geklede wandelaars hier in het centrum... Kijken ze dan nooit in de spiegel? Keurig geklede mensen zijn in de minderheid. Meestal ouderen met geld.

Hij haalt zijn mobieltje te voorschijn en tikt de nummerplaat in, gevolgd door een vraagteken. Dan stuurt hij de boodschap naar een informant, ergens in Brussel. De Matonge-wijk.

*

Hij zit weer in zijn duistere stulp, ontspannen en verborgen achter de donkere gewassen. Op zijn schoot en belicht door een kleine leeslamp ligt een naslagwerk: *Les Nabis*. Een van de auteurs is Antoine Terrasse die hij twintig jaar geleden ontmoette in Lille, Palais des Beaux-Arts, maar die is spijtig genoeg overleden... Dat was enkele jaren na Boston.

Misschien even polsen bij Alain Madeleine-Perdillat, van de Musées Nationaux. Die was veel jonger dan Antoine. Of bij een Franse organisatie van veilingmeesters? Maar

dit kan riskant zijn. Er zouden vragen gesteld worden. Trouwens: wie kent hem daar?

Zijn mobieltje rinkelt als een fietsbel. Hij opent zijn berichten en er komt een adres tevoorschijn. Van de informant aan wie hij de nummerplaat stuurde: *Leroy, Velzekestraat...*

Op een stadsplan vindt hij de locatie. Een lange straat die vermoedelijk tussen de velden loopt. Vanuit Sottoghem centrum voorbij het Egmontpaleis. Dit lijkt niet de chique buurt die hij had verwacht voor een welstellende weduwe. Maar zo goed kent hij de stad niet.

Ongetwijfeld heeft ze meer belangstelling voor kunst dan voor huizen. Eerst moet hij de woning zien. Er kunnen ook leuke woningen zijn in buitenwijken.

Hij raakt in gedachten verzonken en voelt tinteling in zijn gevoelige vingers: adrenaline. Hij strijkt door zijn korte donkergrijze baard en beseft dat hij actie mist. Zijn hart klopt sneller als hij denkt dat er nog schatten wachten op zijn bezoek. Maar moet dat nog?

Hij heeft geduld. Dat heeft hij verworven als jonge man in de loop van de vorige eeuw, op zoek naar zijn identiteit. Hij sprokkelde toen informatie voor de geheime dienst van Zweden, de Säkerhetspolisen. Niets belangrijks. Als kunsthistoricus kwam hij in diverse milieus. Onverdacht. Daarom was hij aangeworven. Een goede leerschool.

Als het een beetje illegaal was trok het hem aan. Voor het avontuur.

Waarom heeft hij zo lang met de voeten gesleept om *Musicerend Trio* een bestemming te geven?

Eerst moest hij zich laten vergeten. Zijn kompaan van vroeger is achtergebleven in de States. Met de opbrengst van de Rembrandt leidt hij wellicht een rustig leventje... op Barbados of Grenada... De enige marine van Rembrandt van Rijn – niet zijn specialiteit - is makkelijker aan de man te brengen dan een Vermeer.

Wat er met de andere ontvreemde schatten is gebeurd kan hem niet deren. Hij nam alleen *Musicerend Trio* mee. Geen moeilijke keuze voor iemand met smaak. Maar het stuk verkopen was andere koek.

Premiejagers zoeken zijn spoor. Of het spoor van de verdwenen Vermeer om precies te zijn. Alsof schilderijen geuren achterlaten en kunnen gevonden worden door honden. Hij is ervan overtuigd dat ze hem nog niet hebben ontdekt. Dat wil hij zo houden. Maar het kan niet blijven duren. Sommigen weten hoe ze een speurtocht moeten aanpakken...

Het duurde jaren vooraleer hij in het circuit een koper vond voor het werk. Niemand wilde er zich aan verbranden. Het schilderij is wereldberoemd... zoals alle Vermeers. Voor een paar honderdduizend zal hij nooit over de brug komen. Het moet een miljoenendeal worden.

Nu heeft hij twee potentiële kopers. Een sultan uit Muscat die een privécollectie opbouwt, en een steenrijke Russische oligarch die in Cavalaire-sur-Mer een

pompeuze beveiligde villa liet bouwen. Loslopende wolven achter de omheining.

Theo heeft er lang over nagedacht. Vermeer geef je niet zomaar uit handen.

Daarom wil hij hem twee keer verkopen. Is dit wel verstandig?

Met een perfecte vervalsing heeft hij zijn schaapjes op het droge... een villa op Mauritius? Liefst nog op Capri... maar dit is te veel Europa. Misschien kiest hij voor de Seychellen.

Zijn gedachten gaan naar Jef Van der Veken... de befaamde kunstenaar uit Antwerpen die Memlings en andere Vlaamse primitieven restaureerde. Hij was het die de replica maakte van het verdwenen paneel uit Van Eycks *Lam Gods*, de *Rechtvaardige Rechters*.

Enige tijd geleden had hij een gesprek met Till-Holger Borchert, de toenmalige conservator van het Groeningemuseum in Brugge.

‘Als ik bepaalde schilderijen bekijk die worden toegeschreven aan Memling’ zei Borchert, ‘dan heb ik soms grote twijfels over de echtheid. Hoeveel procent van het paneel is van Van der Veken en hoeveel van Memling? Jef heeft er nogal op los gerestaureerd...’

Zou Jef Van der Veken geen nazaat hebben met een gelijkaardig fenomenaal talent?

Kan hij de Russische maffia omzeilen? Of zijn premiejagers gevaarlijker? Ook Interpol is bij de pinken en die hebben tijd zat. Hij niet. De transactie moet binnenkort gebeuren. En aan wie kan hij best de vervalsing kwijt? Als hij erin slaagt die te laten maken...

Wiens artistiek doorzicht moet hij meest vrezen: dat van de oligarch of van de sultan?

Hij moet dringend een praatje gaan maken met zijn oude kameraad Freddy in *Johan's Lodge*. Jarenlang heeft die zich verdiept in maffiapraktijken en schreef er boeken over. De man leeft nu teruggetrokken in een B&B met zijn discrete vriend Kader en houdt zich alert met een website over internationale politiek.

Zou Freddy ooit onder druk zijn gezet door een misdadige organisatie? Het zwijgen opgelegd omdat hij te duidelijk wees in de richting van meeneem-Chinezen of Italiaanse eethuisjes?

Alle informatie kan interessant zijn. Hij moet een voorwendsel vinden. Een voorwendsel voor de interesse.

Hoeveel weet een Russische maffiabaas af van kunst, om een ware Vermeer te onderscheiden van een echte? Hijzelf niets waarschijnlijk, maar hij kan beroep doen op specialisten. Goering zag het niet toen hij de valse Vermeer kocht, gemaakt door Van Meegeren.

Misschien moet hij discreet proberen inlichtingen in te winnen over de collectie van de Rus? Nagaan welke kwaliteit hij in huis heeft.

Zou een officieel bezoek daar aan de Côte d'Azur mogelijk zijn? Een versterkte burcht bewaakt door wolven kom je niet zomaar stiekem binnen. Maar een telefoon om hem te contacteren heeft hij wel.

Nu nog niet. Nog even wachten tot hij klaar is met zijn plannen.

Lynn Chadwick - 'Zittend paar'

2 – Thérèse Valens

Thérèse Valens rijdt de Mercedes binnen tussen de dichte hagebeuken die haar landelijk huis omringen als aaneengesloten schildwachten. Een brede lage woning in baksteen met zadeldak. Onopvallend aan de voorzijde maar breed aan de achterkant. Daar heeft ze een prachtige ruimte ingericht als galerie. Haar kinderen...

Het wordt tijd dat ze een beveiligde inrijpoort laat plaatsen. Het moest allemaal zo snel gaan nadat ze haar bevrijdende beslissing had genomen.

Na het overlijden van Jacques was ze achterna gezeten door ‘bekommerde’ vrienden en familie... die haar nooit genegen waren. Die nooit enige belangstelling hadden voor kunst. Die het verschil niet kenden tussen Manet en Monet.

‘Op haar leeftijd moest ze maar intrekken in dit chique rusthuis in De Haan, waar ze tot in de puntjes zal worden gesoigneerd.’

Het zou 3.000 euro per maand kosten maar met Jacques’ nalatenschap was dit geen probleem. Ze zouden haar komen bezoeken en pralines meebrengen. Ze wisten dat ze hield van pralines. Bij voorkeur donkere chocolade. En makarons.

‘Of mijn champagne opdrinken’.

Zo konden ze er een *dagje aan zee* van maken voor henzelf. Zo liefdevol waren ze met hun tante.

‘Wat zouden ze ervoor in de plaats willen? Een Verkade van 140.000 euro? Of zou het ook een Denis mogen zijn?’

Het is zo doorzichtig dat Thérèse er meewarig van wordt. Als gelovige vrouw kan ze niet begrijpen dat een katholieke familie zo inhalig kan zijn. Het zijn toch geen joden? Zouden ze van Iskariot afstammen?

Ze leeft nog in het katholieke Vlaanderen van de twintigste eeuw. In die ‘oertijd’ waarin geloof werd gehecht aan het verhaal van joden die een hostie met een nagel bewerkten uit haat tegenover christenen. Ze kent de glasramen in de basiliek Sint-Goedele in Brussel die deze duivelse mythe voorstelt.

Maar ze vergissen zich, als ze denken dat ze een achterlijke tante is. Ze leest kritische boeken als *De Kathedraal van de Zee* van Ildefonso Falcones.

‘Ze hebben ongetwijfeld al veilingresultaten bestudeerd om te achterhalen wat er wordt betaald voor een Maillol of een Maurice Denis.’

De collectie is haar levensverzekering en haar lezingen over de Nabis doet zij alleen voor haar plezier en voor de sociale contacten... Met de bankrekening en beleggingen van Jacques kan ze nog een hele tijd voort.

Wat had haar bezielde toen ze met de verkoop van één enkele Bonnard - een vaas met bloemen - het huis in de Velzekestraat kocht. Sindsdien blijft veilinghuis De Vuyst haar op de hielen zitten.

Thérèse gaat de woning binnen. Haar handen glijden liefkozend over een klein bronzen beeld van Lynn Chadwick. Dat soort kunst moet je met je handen bekijken. De gladde oppervlakte van het brons voelen.

Na zijn studies van architect gaat Chadwick zich toeleggen op beeldhouwen. Hij maakt antropomorfe figuren in een strakke wapenrusting. Het werk bij Thérèse lijkt vreedzamer: een soort Balzac zoals Rodin maakte, maar met een mantel in gladde vlakken. Omstreeks 1950 keren Britse kunstenaars als Chadwick zich af van het puur abstracte en creëren nieuwe menselijke figuren.

Dat alles draait rond in haar brein terwijl ze het bronzen beeld streeft. Ze geeft lezingen over de Nabis maar Chadwick hoort daar niet bij. De twee beeldjes waren een cadeautje van haar man op haar vijftigste verjaardag.

Ze is ervan overtuigd dat de 52.000 euro die Jacques er voor betaalde niet overdreven was. Voor een keramiekje van Picasso moest je toen al meer dan 20.000 euro neertellen. Chadwick vindt ze origineler. Picasso moest maar een paar verfstreken aanbrengen op een vaas, gedraaid door de pottenbakkers van Valauris.

Samen zochten ze nooit beroemde namen maar handelden naar eigen gevoel. Grote beelden van Chadwick gaan tegenwoordig op veilingen vlot voorbij de 250.000 euro. Dat weet ze.

De kunstenaar was 89 toen hij stierf in 2003.

Thérèse heeft hem samen met Jacques ontmoet in Londen omstreeks 1990. Een grote ruige man met warrig uitgedund haar. Een boer op zijn aardappelveld. Hij vertoonde een ruwe hartelijkheid tegenover Thérèse. Als ze een van zijn beeldjes aanraakt komt hij weer tot leven. Ze kijkt rond in de leefruimte. Het is haar persoonlijke galerie waar de werken kriskras door elkaar hangen. Schijnbaar ordeloos. Haar eigen nieuwe orde.

‘Dit zijn mijn kinderen. Ik voel geen ijdelheid bij namen als Bonnard, Vuillard, Chadwick of Denis. Het zijn spirituele vrienden die ik bij hun voornaam noem: Pierre, Edouard, Lynn, Maurice...’

Dat zegt ze als er goede vrienden op bezoek komen. Zoveel zijn er niet. Maar haar oude kameraad Hornbill heeft het wel al gehoord.

Ze was spijtig genoeg te jong om de Nabis te hebben gekend. Wanneer Jan Verkade sterft in 1946 is ze amper tien jaar.

In 1902 wordt hij priester gewijd bij de benedictijnen. Na veel omzwervingen – Parijs, Kopenhagen, Firenze - keert hij terug naar zijn klooster in Beuron. Inspiratieloos en leeg. Een monnik zonder doel of bestemming. De abt kan Jans kunstzinnige aspiraties niet waarderen en stuurt hem van hot naar her. In 1909 zelfs naar Jeruzalem, waar hij de Kapittelzaal van het Klooster van Maria Hemelvaart met schilderwerk moet versieren. Zijn werk wordt niet gewaardeerd en verdwijnt een paar jaar later: overkalkt.

Verkade ligt Thérèse nauw aan het hart omdat hij ook christen was. Al weet ze niet goed meer hoe ver haar geloofigheid reikt met al die ‘aardse’ bezittingen waar ze zo van houdt.

Zal er na de dood nog plaats zijn voor kunst? Het kan toch niet allemaal draaien rond kwelende cherubijnen?

In het begin komen vrienden van Jacques op bezoek. De meesten zijn vrijzinnig en kijken haar een beetje vreemd aan als ze zichzelf gelovig noemt. Religie is niet meer aan de orde in onze westerse wereld. Uiteindelijk komen ze niet meer. Ze stelt zich tevreden met sporadische ontmoetingen met zielsverwanten na een conferentie. Dan gaat het vooral over kunst.

*

Thérèse heeft genoeg om over te mijmeren. Ze vindt het vreemd dat zij en Jacques zich verdiepten in een kunstbeweging die zo aards was. Hoewel de naam Nabis, die Paul Sérusier aan de groep gaf, zoiets als ‘de profeten’ betekent. Daar vindt ze toch religie in.

Bij sommige leden duiken trouwens Bijbelse elementen op. *Leider* Paul Gauguin begon ermee met zijn doek *Het gevecht van Jacob met de Engel*. Een meditatie in Bretagne na een preek in de kerk.

Dan denkt ze aan de man die ze ontmoette in het Japans restaurant. *Art Historian* staat op zijn kaartje. Zijn naam evoceert de jonge minnaar van Verlaine, Arthur

Rimbaud. Heeft hij die naam uitgevonden of heet hij werkelijk zo? Tegenwoordig kun je alles verwachten.

Ze haalt zich de man voor de geest. Slank en lang, korte peper-en-zoutbaard, fijn gouden brilletje, zestiger wellicht en sportief chique gekleed. Voornaam. Wat je van een kunsthistoricus verwacht.

Ongetwijfeld heeft hij interesse voor haar collectie hoewel hij er niet naar viste... maar ze heeft er ook niet over gepraat. Thérèse is op haar hoede. Ze krijgt genoeg geïnteresseerden over de vloer die denken dat het oud besje de prijs van haar bezittingen niet kent...

‘Een bejaarde vrouw als ik! Die leg je toch makkelijk in de luren. Galeristen met de allures van een immobiliënverkoper.’

Ze ziet onmiddellijk het verschil tussen de echte kunstliefhebber en de geslepen kwast met dollartekens in de ogen. Beleggers, bankiers, neven en nichtjes...

Thérèse weet tamelijk precies hoeveel haar collectie waard is. *Het is niet omdat je wat ouder bent dat je seniel bent.*

Ze heeft zich niet prijsgegeven aan de man in het restaurant. Haar naam niet gezegd en zeker haar adres niet. Zou ze iets hebben verteld waardoor hij weet wie ze is? Dat denkt ze niet.

Mocht ze hem willen bereiken dan heeft ze zijn naamkaartje. Waarom eigenlijk? Waarom zou ze contact met hem willen? Om over kunst te praten met een gelijkgestemde ziel? Soms heeft ze daar behoefte aan.

Zijn oordeel heeft ze niet nodig. Maar een gezellige babbel over kunstenaars, hun achtergrond, hun leven, hun avonturen en ontdekkingen... daar houdt ze van.

Ze haalt het kaartje te voorschijn. Er staat geen adres op. Alleen een telefoonnummer. Van een mobieltje. Ze legt het onder de gravure van Félix Vallotton die boven haar art-decokast hangt.

Dan herinnert ze zich dat een van haar neefjes volgende week op bezoek komt. Zou die plots de schilderkunst hebben ontdekt tussen zijn computergames en beursberichten? Belachelijk gewoon.

Zelf heeft ze een laptop. Voor haar bankverrichtingen en opzoeken op internet in verband met haar hobby. Geen Facebook. Je geeft er alleen je privacy mee op. Invitaties voor speciale exposities komen via mail. Ze wil de kunstscène blijven volgen.

Oud zijn komt na moeheid en sleet... en na onverschilligheid. Het wegvloeien van interesse. Ze voelt zich lang niet oud. De fitte jaren verglijden maar de geest blijft helder.

Binnenkort geeft ze een lezing over de Nabis in het Egmontkasteel. Een invitatie van het Humanistisch Verbond. Iemand moet aan Johan, van het Huis van de Mens, hebben gezegd dat zij een autoriteit was op kunstgebied. Wellicht heeft die zich afgevraagd wie de Nabis zijn. Of zij vrijzinnig is werd haar niet gevraagd.

Intussen staat de aankondiging van de lezing in *De Beiaard*. Hoeveel belangstelling zal er zijn voor een